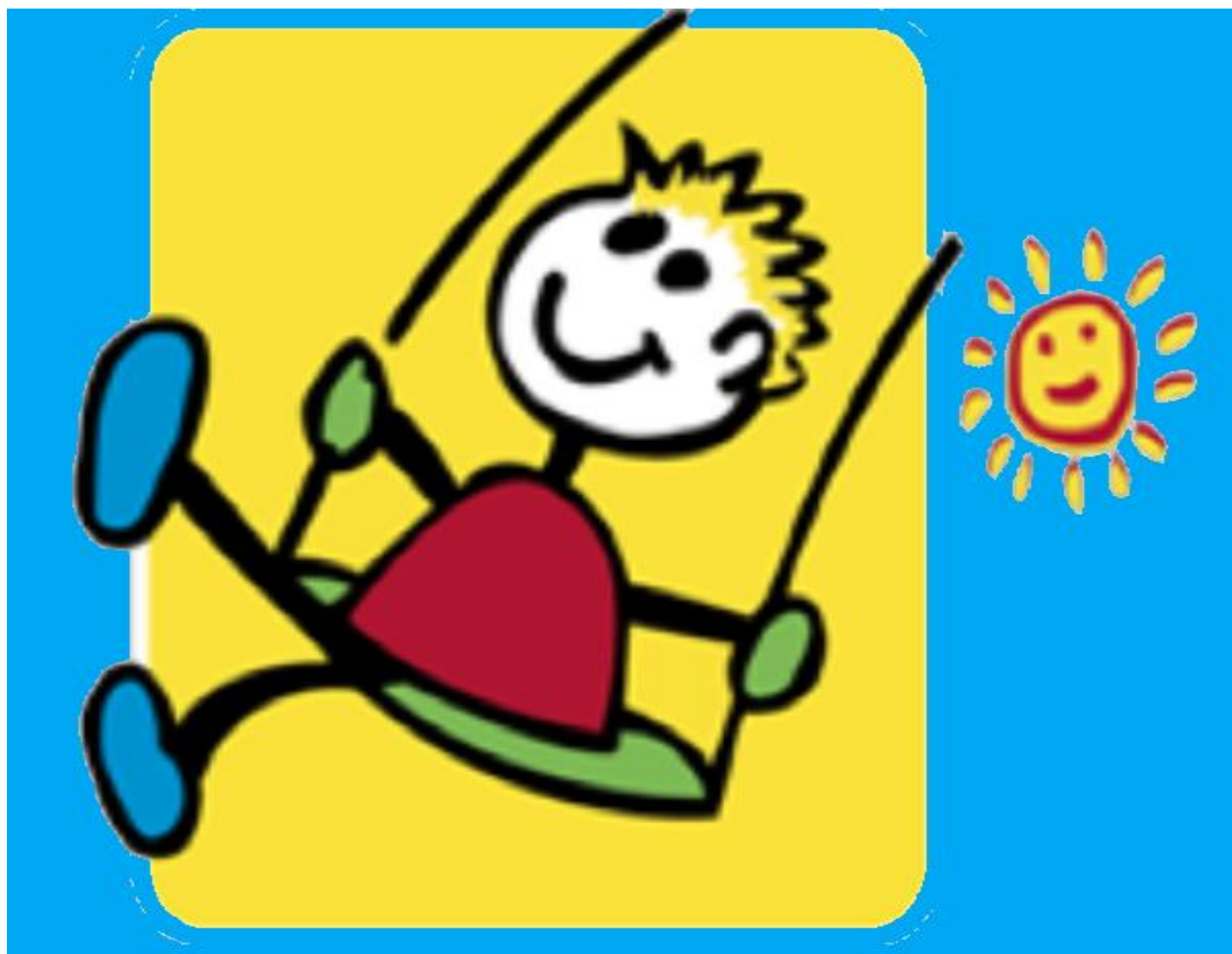


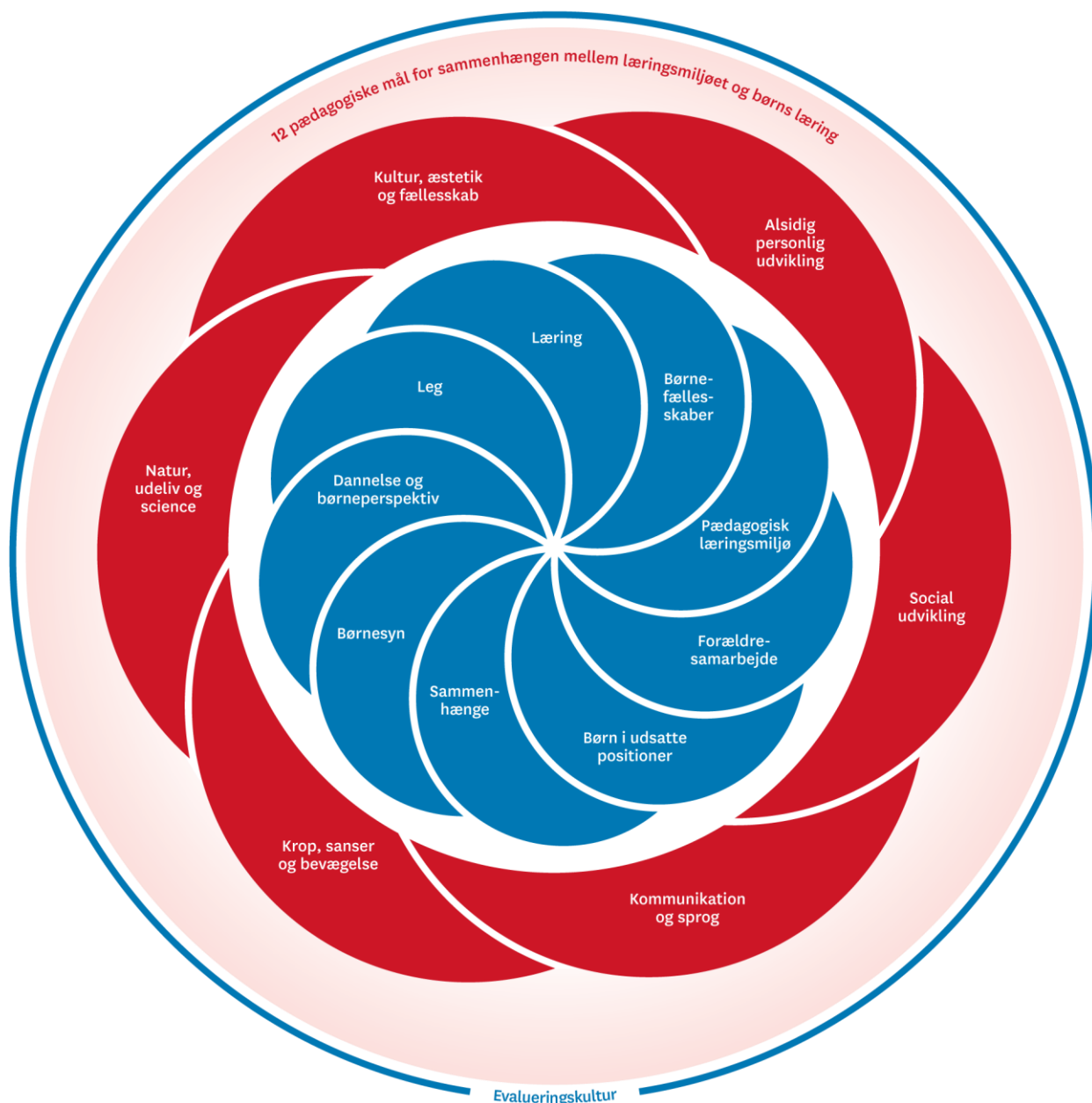
Pædagogisk læreplan for Børnehuset Himmelblå 2021



BØRNEHUSET HIMMELBLÅ

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan



Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer

Hvem er vi?

Dagtilbud Broager/Gråsten

Dagtilbud Broager/Gråsten er et geografisk stort område. Vi dækker de kommunale dagtilbud i Rinkenæs, Egersund, Gråsten, Kværs og Broager.

Vi er 7 afdelinger, hvor dagplejen er en del af de 6 af afdelingerne.

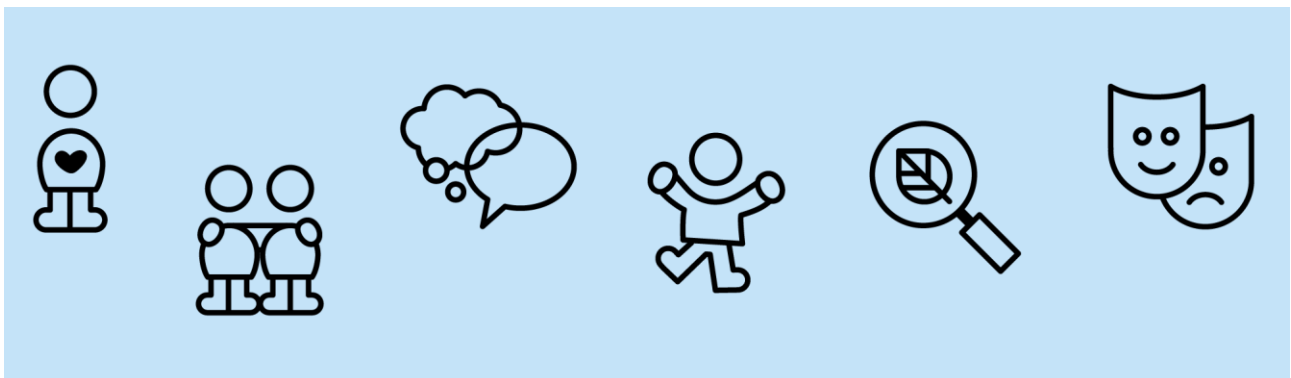
Alle afdelinger har hver deres særkende, men vi har også meget vi er fælles om.

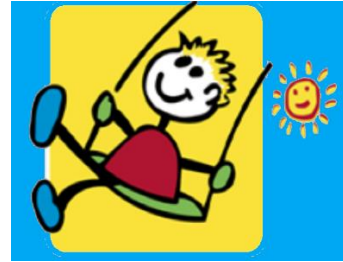
Vi har fokusgrupper der sikrer, at der er en fælles opmærksomhed omkring forskellige pædagogiske temaer, eks. sprogtilegnelse, it eller motorik.

Vi har et godt og formaliseret samarbejde med sundhedsplejen ligesom vi har et konstruktivt samarbejde med de kommunale skoler, især omkring overgang fra dagtilbud til skole.

Hvor det er muligt deler vi vores pædagogiske viden med hinanden så vi alle kan blive så dygtige som muligt til gavn for børnene.

Vi har fokus på børnefællesskaber hvor alle medarbejder hver dag arbejder på at give barnet en god dag i et udviklende miljø.





Børnehuset Himmelblå.

Børnehuset Himmelblå er en kommunal integreret 0-6 års institution, der er normeret til ca 65 børn i alderen 0-6 år fordelt på 4 grupper. Vi har tilknyttet en gruppe af 4 dagplejere, samt 1 "flyver", der varetager vores gæstedagpleje.

Stjerneerne vores vuggestue, er normeret til 14 børn. Børnehavebørnene er fordelt på stjerne, Solstrålerne og Skyerne, hvor de er blandet i alder. I løbet af året danner vi en kommende skolegruppe, som vi kalder Rakterne, hvor fokus vil være på skoleparathed.

Vi har også en specialgruppe, Regnbuen, som er normeret til 6 børn. Disse børn vil typisk være i, - eller være på vej ind i, udsatte positioner, hvorfor de tilbydes specialpædagogiske rammer og tiltag.

Vi har stor fokus på, at børn udvikler robusthed og autonomi og anbefaler alle vores forældre at se youtube-klippet: "Så lad dog barnet".

Børnehuset Himmelblå er karakteristisk ved, at vi som personale, hele tiden arbejder med at sætte fagligheden i spil, så vi med afsæt i den anerkendende tilgang tager ansvar for den gode relation, samt aktiviteter der styrker og muliggør børnenes udvikling. I forhold til vores specialgruppe, arbejder vi målrettet på at inkludere børnene herfra i husets øvrige grupper i det omfang det giver mening for alle børnene. Vi arbejder bevidst med at skabe inkluderende fællesskaber for alle børn og er hele tiden opmærksomme på at der arbejdes med den pædagogiske praksis, så den til stadighed er tilpasset børnenes behov. Vi oplever det er en styrke, at vi er forskellige og kan bidrage med vore forskellige kompetencer til gavn for børnene. Vi arbejder ud fra vores profil "Udeliv"; dette tænkes som livet uden for institutionen, ikke kun naturen, men også det at deltage i forskellige kulturelle begivenheder, være aktive i nærmiljøet, samt skabe forskellige læringsmiljøer på legepladsen m.m. Vi er en blanding af erfarne og nyere medarbejdere, en dejlig børnegruppe og har en positiv og understøttende forældrekreds. Vi har gode fysiske rammer både inde som ude. Vi ejer en skurvogn og en bus, som giver os nogle unikke muligheder for at komme ud i naturen. "Børnehusets venner" er en forening bestående af forældre der har til formål at skaffe midler til bl.a. bussen, skurvognen og andre ting til børnehuset.

Pædagogisk grundlag



”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

Børnesyn. Det at være barn har værdi i sig selv.

Dannelse og børneperspektiv. Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.

Leg. Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.

Læring. Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.

Børnefællesskaber. Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.

Pædagogisk læringsmiljø. Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.

Forældresamarbejde. Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.

Børn i udsatte positioner. Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.

Sammenhæng til børnehaveklassen. Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

De centrale elementer i det pædagogiske grundlag:

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og

Børnefællesskaber

Børnesyn:

At være barn, har værdi i sig selv. Børn skal ikke alene forberedes på at blive voksne, men også støttes og værdsættes i de første år. Det gode børneliv, med plads, tid, rum og ro til at være børn, forudsætter nærværende, omsorgsfulde, anerkendende voksne omkring børnene.

Det fælles:

Alle børn skal have en god dag i et udviklende miljø.

Vores værdier:

At det at være barn, er værdi i sig selv.

At barnet har ret til at være barn.

At barnet skal føle sig ønsket og værdifuld, og et vigtigt medlem af børnegruppen

At barnet har ret til omsorg og nærvær.

At barnet er unikt og der skal være plads til forskellighed.

At barnet skal anerkendes og respekteres.

At det altid er den voksnes ansvar at skabe den gode relation til barnet.

At vi skal tage udgangspunkt i det enkelte barn og ser barnet, hvor det er og arbejde i nærmeste udviklingszone.

Det gør vi i Himmelblå:

Vi siger godmorgen til hinanden hver dag.

Vi er imødekommende, smiler og hjælper barnet med at sige farvel/vinke.

Vi møder børnene i øjenhøjde.

Vi er ved børnene – iagttagende, deltagende og tilstede.

Vi anerkender, inviterer og møder barnet i dagens aktiviteter

Vi er inkluderende, ser og lytter til barnet.

Vi er gode rollemodeller.

Vi tilpasser strukturen til den aktuelle børnegruppe, vi videndeler, samt højner fagligheden gennem refleksioner og evalueringer

Vi medinddrager børnene i dagligdagsaktiviteter.

Vi er tydelige over for et barn i konflikt og udviser omsorg, at vi er i nærheden og viser vi er der for det enkelte barn.

Vi forstår hvad voksenansvaret er , overfor børnene.

Dannelse og børneperspektiv:

Børn skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Det pædagogiske personale i dagtilbuddet skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som personalet er ansvarligt for at skabe.

Det fælles:

Vi skal skabe et miljø og en kultur, hvor barnet medinddrages, kan begå sig og har indflydelse på eget liv.

Vores værdier:

At barnet udfordres i dets læring, udvikling og dannelsesprocesser.

At barnet er medskabere af egen dagligdag.

At barnet har ret til medbestemmelse/selvbestemmelse

At barnet har ret til leg.

At barnet har en stemme.

At barnet tages alvorligt.

At barnet er en del af et demokratisk fællesskab.

At dannelse sker i relationer.

At barnets handlinger og ord, betyder noget for andre.

I Himmelsblå gør vi:

Vi arbejder med verdensmål, vi har samling på stuen, Barnet har medbestemmelse og vi inddrager barnet i den daglige pædagogiske praksis. Vi lægger grundstenene til fremtidige dannelse ved at arbejde med verdensmål, eks affalds sortering. Stop mad spild, rent vand, haver til maver osv.

Vi arbejder med ligestilling hvor alle er en del af fællesskabet. Vi arbejder altid med øje for at alle er inkluderet i vore fællesskaber og aktiviteter, f.eks. ved at have speciel

gruppebørnene med på stuen, med på ture og i øvrigt være sammen med dem i lege og aktiviteter

Vi er særlig opmærksom på sociale relationer som afgørende for barnets oplevelse af at høre til og være værdifuld, - såsom at hjælpe børn der er i en udsat eller sårbar position, til at fremstå Interessant og betydningsfuld.

Vi anerkender barnet og prøver på en respektfuld måde at møde barnet der hvor det er.

Vi har øje for børneinddragelse i den daglige praksis ved hele tiden at være i dialog med børnene om hvad de har lyst til og hvadog hvem de kunne tænke sig at lege med.

Til barnets fødselsdag vælger barnet selv, hvilket teaterstykke, der skal spilles.

Barnet har medbestemmelse der, hvor vi voksne tænker at det giver mening og barnet kan administrere det. Det kan f.eks. være sange, der skal synges, leger, der skal leges, om man har lyst til at komme med på tur eller hvem man kan holde i hånden.

Ved konflikter / uoverensstemmelse børnene imellem, inddrages børnene i konfliktløsning.

Vi har fællessamling hver fredag i arenaen på tværs af hele huset. Alle stuer/grupper bidrager med et indslag.

Børnene besøger hinanden på tværs af stuer/grupper, for at knytte venskaber på tværs og for at opleve sig selv i forskellige sammenhænge.

Vuggestuebørn bliver indkørt ved at de kommer på besøg i den gruppe de skal være en del af, inden de flytter fra vuggestue til børnehave.

Vi betragter barnet som et ligeværdigt individ, vi taler ikke ned til barnet. Vi taler ordentlig sammen, både blandt personale og med børnene og forældrene.

Vi er som voksne bevidste om at være gode rollemodeller.



Leg:

Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at alle børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for alle børn

Det fælles:

Legen skal være den grundlæggende aktivitet og være med til at fremme barnets trivsel, læring og udvikling.

Vores værdier:

At barnet indgår i et socialt fællesskab.

At barnet har rum til at lege.

At vi følger barnets initiativer, da legen bliver til undervejs.

At legen anerkendes, respekteres og at der bliver plads til det i hverdagen.

At barnet har ret til fri og spontan leg og at der gives plads til fantasien.

At vi tilbyder fysiske legemiljøer, som skaber lyst til leg, da leg udvikler barnets fantasi,

virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet

At vi efter behov guider/er rollemodeller for barnets lege og ikke mindst udfordrer barnets leg.

I Himmelblå gør vi:

Grupperne er opdelt med børn i forskellige aldre, så der altid er en "ligeværdig"

Lege-mulighed. På denne måde er der også mulighed for spejling børnene imellem. De yngre børn kan spejle sig i de ældre børn.

Ligeledes har vi opmærksomhed på at der laves grupper med børn på samme udviklings- og interessedtrin, således at de i fællesskab kan opdage nye muligheder og udvikle kompetencer sammen.

Børnene bliver ofte opdelt i små grupper, hvor der er tilknyttet en fast voksen. Den voksnes rolle er, at være enten deltagende, igangsætter, guidende eller observerende.

Vi giver børnene mulighed for at lege ude og inde. Vi prøver at sikre, at børnene på skift kommer henholdsvis udenfor og indenfor i de forskellige legemiljøer.

Vi giver børnene mulighed for at lege i et "skærmet" legemiljø, når dette kan blive nødvendigt for barnet.

Vi laver afgrænsede læringsrum, hvor børnene kan lege uden at blive forstyrret, og vi viser med piktogrammer, hvilke lege der ersærligt gode indenfor disse områder.

Vi videreudvikler på børnenes egne lege og fastholder børnene i de lege, de er i gang med.

Vi bruger den frie leg som planlagt aktivitet hvor vi som voksne altid vil være tilstede som enten deltager eller observatør. Dette for at legene altid skal kunne give deltagelses muligheder for alle børn.

Vi skaber læringsrum f.eks. ved at sætte en sadel over en træstamme.

Vi skaber rum og plads til begge køn i alle lege.

- Piger kan godt lege med biler
- Drengene kan godt få lagt neglelak.

Fysisk udfoldelse er lige så værdifuld som stillesiddende lege.

Vi ser naturen som det "5. rum", hvor vi altid kan hente inspiration til gode lege.



Læring:

Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Det pædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse.

Det fælles:

Læring sker hele dagen gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer.

Vores værdier:

At barnets læring sker i børnefællesskaber og sociale relationer.

At hverdagsrutiner skaber læring.

At barnet lærer gennem leg.

At barnet lærer når de møder de rette udfordringer.

At trivsel er en forudsætning for læring.

At gode læringsmiljøer inspirerer til leg og læring.

At barnets læring fremmes af at begå fejl, famle og slippe fantasien løs.

I Himmelblå gør vi:

Overordnet ser vi hele institutionen som ét stort læringsmiljø.

Vi arbejder i små grupper/fællesskaber. Disse grupper kan være fleksible og ikke altid givet på forhånd. Grupperne kan bestå af få børn eller flere børn. De kan tage udgangspunkt i eksempelvis spontanitet, spejling, ideer og guidning til legen fra det pædagogiske personale. Læringsmiljøet kan være rammegivet af voksne på forhånd og kan rammegives undervejs. Vi har i forbindelse med dette øje for at udvide rammen så flere børn kan deltage. Eksempel: Ved rollelege kan det pædagogiske personale udvide legen ved at foreslå nye roller. Hvis der er en købmand og en kunde i legen, kan man udvide legen og mulighed for deltagelse ved at tilføje en bager, en pizzamand og så videre. "Design-lege" sikrer at vi altid har roller klar til børn der har svært ved at komme ind i legene, eller som bliver

Vi tydeliggør læringsrum/ miljø f.eks. stiller vi LEGO frem, som styrker børnenes finmotorik og vi fremmer konstruktionsleg.

Vi bestræber os på små grupper og at tilrettelægge aktiviteterne, så vi oplever at børnenes NUZO blive tilgodeset. Det betyder, at vi løbende vurderer hvilke aktiviteter der særligt vil gavne og understøtte de processer børnene er i.

Vi bruger vores udeprofil som et læringsmiljø f.eks. tager vi på rideskolen, svømmehallen og cykleture, og vores legeplads giver mange muligheder for at indrette små rum til lege.

Vi tilbyder børnene og giver mulighed for både større og mindre læringsrum, således at der også er mulighed for "skærmet" læring/leg/aktiviteter.

Det er ikke kun målet, vi har for øje, men også processen undervejs. Ved at evaluere på processerne, sikrer vi at vi husker hvilke ting der lykkes og hvorfor. Dette for at vi kontinuerligt udvikler vores praksis

Hverdagsrutiner om, at dække bord, tage tøj af/på, vaske hænder. Genkendelighed af rutiner giver trykthed til læring.

Børnefællesskaber:

Al leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale fastsætter rammerne for. Relationer og venskaber er afgørende, hvor alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til. I dagtilbuddenes hverdag skal der være plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum til alle, nye relationer og mulighed for at prøve forskellige positioner mv. Det er det pædagogiske personales og ledelsens opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet.

Det fælles:

Barnet skal opleve at være en del af et positivt børnefællesskab.

Vores værdier:

At barnet skal være medskaber af et børnefællesskab.

At barnet skal lære at mestre eget liv.

At barnet har ret til at indgå i sociale relationer.

At barnet har ret til gode venskaber og til at have en ven.

At barnet har ret til kulturelle fællesskaber.

At barnet har ret til et inkluderende og udviklende miljø.

At barnet har ret til opmærksomhed, anerkendelse, trivsel og læring.

I Himmelblå gør vi:

Vi arbejder på at børnene oplever at være vigtige i vore fællesskaber. Vi inddrager dem i rutinerne, samling, ture ud af huset m.m og vi snakker om og viser vigtigheden af fællesskaber.

Vi har i vores fokus på hele børnegruppen, særligt øje for at alle børnene trives i fællesskabet. Når barnet oplever vanskeligheder, støtter og hjælper vi det ind i fællesskabet

Vi opfordrer børnene til at opsøge fællesskaberne, både med de kendte gamle venner, som med nye børn på stuen. Vi accepterer ikke mobning og udeholdelse af børn fra fællesskabet, og vi inddrager alle i huset samt forældrene, til at støtte op om dette.

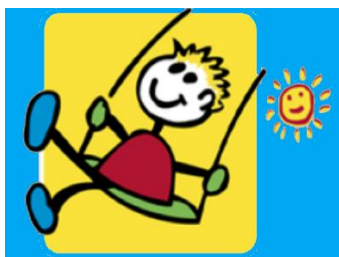
Venskaber er meget vigtige for børnene. Vi støtter børnene i at få og fastholde venskaber med de andre børn, og særligt at de oplever at have en bedste ven.

Vi har altid øje for at børnene har forskellige interesser og kompetencer, og vi prøver derfor at skabe gode rammer for at de kan finde sammen på tværs af interesser og lyster. Vi bruger vores årshjul til at introducere børnene til de begivenheder der kommer i løbet af et år, - højtid og traditioner – og vi medinddrager dem i at tilrettelægge aktiviteter indenfor disse.

At alle børn skal føle sig inkluderede og vigtige er vores fornemste opgave. Vi er ansvarlige for at skabe netop de rammer hvor de kan opleve sig som vigtige, og vi er opmærksomme på deres særlige kompetencer og interesser, for at give dem mulighed for at "skinne".

Vi ved at alle børn gør det bedste de kan, og det der giver mening for dem, og at det er op til de voksne at tilbyde gode rammer for at de kan trives og udvikle sig.

Pædagogisk læringsmiljø



Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Med pædagogisk læringsmiljø forstås et miljø, hvor der med afsæt i de centrale elementer i det pædagogiske grundlag arbejdes bevidst og målrettet med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det pædagogiske læringsmiljø er til enhver tid tilpasset det behov, det enkelte barn eller børnegrupper har. Vi tilbyder børnene forskellige aktiviteter og legemuligheder tilpasset deres udviklingstrin.

Når det pædagogiske personale skal etablere pædagogiske læringsmiljøer, indebærer dette også, at personalet skal gøre sig pædagogisk-didaktiske overvejelser om et pædagogisk læringsmiljø, der understøtter børnegruppens kropslige, sociale, emotionelle og kognitive læring og udvikling. I Himmelsblå gør vi os aktivt tanker om, hvordan vi gør de tilgængelige legetilbud mest interessante og indbydende i forhold til læring. Vi skaber

små afgrænsede legeområder såsom: Dukkekrog, køkken, læse/hvile sted, bygge/konstruktionsområder mm. Derudover tilbyder vi både impulsive, samt målrettede aktiviteter i både inde og ude værkstedet. Vi har fokus på hvordan legen udvikler sig over tid, for dermed at blive bevidste om, hvordan vi bedst kan variere legekrogene og tilpasser jævnlige efter børnenes behov.

Det er et krav, at det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet skal være til stede hele dagen. Det betyder, at det pædagogiske læringsmiljø i forbindelse med både børnenes leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter og daglige rutiner som fx ble-skift, frokost, oprydning, når børnene tager tøjet på og af i garderoben mv., skal give børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Det indebærer, at børnenes læring ikke er afgrænset til halvanden times pædagogiske aktiviteter om formiddagen, men finder sted gennem hele dagen. At etablere et pædagogisk læringsmiljø i de daglige rutiner i dagtilbuddet vil f.eks. handle om at tale med barnet, mens det får skiftet ble, så barnet får stimuleret sin følelsesmæssige tilknytning og sproglige udvikling, at barnet støttes i selvhjulpenhed ved at tage flyverdragt på i garderoben, at barnet lærer at tage hensyn til andre ved frokosten som en del af arbejdet med barnets alsidige personlige udvikling og sociale udvikling mv. Det pædagogiske læringsmiljø skal altid tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Ved behov etablerer vi derudover læringsrum for et enkelt barn eller mindre børnegruppe, ud fra individuelle mål for læring. Dette kan f.eks. være små grupper med specifikke temaer såsom sprog, motorik, selvhjulpenhed, sansestimulering og meget mere.

Vi er bevidste om værdien af udearealer og naturen som læringsmiljø, da de ofte tilbyder helt andre rammer, uden de begrænsninger et indendørs miljø sætter. Vi er meget bevidste om, at skabe læringszoner på vores legeplads, så der tilbydes forskellige legekroge udendørs lige såvel som vi gør indendørs. Vi ser vores skurvogn, samt bus som et læringsrum og udnytter, så ofte som muligt, aktiviteter uden for børnehavens matrikel.



Samarbejde med forældre om børns læring



Dagtilbud Broager/Gråsten



Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

For at hvert barn hver dag skal have en god dag i et udviklende miljø, er der brug for, at vi som dagtilbud arbejder tæt sammen med forældrene.

Hjemmet er fundamentet for det enkelte barns dannelse og er rammen om den kultur barnet formes af og til.

For at der bliver en sammenhæng mellem hjem og dagtilbud er det derfor at afgørende betydning, at der er et åbent og trygt samarbejde mellem forældre og dagtilbuddet, hvor det fælles fokus er at skabe trygge og udviklende rammer for barnet.

I vores dagtilbud har vi et stort fokus på overgange. Overgange fra hjem til dagpleje eller vuggestue, videre i børnehave og overgangen til SFO/skole. Vi samarbejder som kommunalt dagtilbud med øvrige kommunale tilbud.

Hver gang der er en overgang vil I som forældre blive inviteret til et individuelt møde. Her vil I eksempelvis blive informeret om, hvordan vi modtager nye børn, inkludere dem i den allerede eksisterende gruppe, dagligdagen og eventuelle særlige ting det nye sted. Det er også her forældrene bidrager med deres viden om barnet så man sammen kan drøfte, hvordan både forældre og dagtilbud kan understøtte barnets overgang til det nye sted bedst.

Det er vigtigt for os, at både børnene og forældre oplever, at der er en sammenhæng i det, der sker i deres barns liv. Derfor har vi også et formaliseret samarbejde med både sundhedsplejerske og tandplejen.

Vi kan på den måde bedre hjælpe forældre, hvis de i perioder oplever, at der kan være ting de bliver usikre om i forhold til deres barn.

Hvert år bliver det enkelte barn trivselsvurderet. Her ser primærpersonalet på det enkelte barns trivsel. Denne trivselsvurdering er medarbejdernes redskab til at tilrettelægge de aktiviteter der understøtter barnets udvikling bedst.

Barnet kan vurderes i grøn, gul eller rød position.

Bliver et barn vurderet i gul eller rød position, vil forældrene altid blive indkaldt til en samtale, hvor der drøftes, hvordan man sammen bedst bringer barnet i grøn position.

Hver dag sker der mange aktiviteter i dagtilbuddet, nogen er planlagte af de voksne med fokus på en specifik udvikling af det enkelte barns kompetencer, men endnu flere daglige aktiviteter er hverdagsrutiner. Det kan være afleveringen, måltiderne, toiletbesøg, samling, tage tøj af og på, oprydning, bleskift, middagssøvn og meget, meget mere. I alle disse rutiner ligger genkendelighed og dermed tryghed for barnet, men der ligger også rigtig meget læring.

Det er derfor vigtigt, at der også omkring hverdagsrutiner er et samarbejde mellem forældre og dagtilbud, hvor der arbejdes i samme retning.

Et lille eksempel kan være, hvis et barn vasker hænder og får meget våde ærmer. I børnehaven arbejder man med at gøre børn selvhjulpne, derfor vil barnet blive opfordret til at finde en tør bluse, tage den våde af og den tørre på. For nogle børn er det nemt, for andre en stor opgave. Men hvis barnet også hjemme øver sig på at tage tøj på selv bliver det hurtigt nemmere og barnet oplever en glæde ved at kunne selv.



Børn i udsatte positioner



Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Sønderborg kommune arbejdes der målrettet med tidlig opsporing og indsats (TOPI).

Her anvendes en trivselsvurdering der sammen med personalets observationer er et brugbart redskab, hvor vi sikrer, at alle børns trivsel bliver vurderet 2 gange årligt.

Viser trivselsvurderingen eller observationer forhold, der er bekymrende, har personalet hver måned mulighed for at få sparring på et tema eller anonymt på et barn. Sparringen

kommer fra det tværfaglige team og består af en psykolog, en tale høre konsulent, en inklusionsmedarbejder, en sundhedsplejerske og en socialrådgiver.

I kommunen anvendes børneparaplyen som det materiale der bruges, når der er behov for mere specifik indsats.

Børneparaplyen har 3 faser.



Fase 1 er det skema mange afdelinger bruger når de skriver referat fra en almindeligt forældresamtale mellem forældre og det pædagogiske personale. Ofte efter en trivselsvurdering. Også selvom barnet vurderes til at være i grøn position, altså god trivsel.

Fase 2 skemaet bruges når der er behov for en konsultativ samtale med det tværfaglige team. Her er der ikke længere sparring på et anonymt niveau, men specifikt på et barns udfordringer. Formålet er at hjælpe barnet med de mindst indgribende tiltag.

Fase 3 er det skema der anvendes, når der på et konsultativt møde vurderes, at der er behov for mere støtte end det pædagogiske personale kan give.

For både fase 1,2 og 3 gælder, at forældrene inddrages og giver deres bidrag til et samlet billede af barnets trivsel og udfordringer.

Sammenhæng til børnehaveklassen



Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Dagtilbud Broager/Gråsten samarbejder med Gråsten skole, Rinkenæs skole og Broager skole. Vi har i et samarbejde lavet aftaler og procedure for et sammenhængende forløb for de kommende skolebørn.

Målet med dette samarbejde er

- At alle børn skal føle sig trygge i overgangen.
- At børnene kender de fysiske rammer og de fleste af de voksne de kommer til at møde ved starten i SFO og skole.

- At børnene er kendte ansigter for de voksne i SFO/skole
- At de voksne i SFO/skole og børnehaver får et gensidigt kendskab til det arbejde der laves med børnene.

Hvordan det praktiseres kan variere fra skole/børnehaver til skole/børnehaver.

Skole/SFO samarbejder med de afdelinger der ligger i de enkelte skoledistrikter:
Gråsten skole, Tumbleby og Vindsuset (delvis Egersund børnehus, der er med til en del af programmet)

Rinkenæs skole, Rinkenæs børnehus og Kværs børnegård

Broager skole, Himmelblå, Nejs børnegård og Egersund børnehus

Sfo personale, indskolingslærer og pædagoger fra de børnehaver der hører til den enkelte skole har sammen udarbejdet en plan for de aktiviteter og besøg der finder sted i løbet af året.

Planen evalueres og justeres efter overgang til SFO/skole 1. maj.

Alle skoler og afdelinger har forældremøder inden indskrivning til skole, her deltager både medarbejdere fra børnehaverne, SFO'en og skolen.

I februar og september er der hvert år et møde mellem skolen og de tilhørende dagtilbud. Her informeres skolen om kommende elever der har særlige behov. Dette for at skolen kender og kan tage hensyn til disse behov ved planlægning. Forældre til børn der informeres om på dette møde, vil altid inden mødet være informeret om og givet tilladelse til, at deres barn bliver nævnt.

Inddragelse af lokalsamfundet

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalmiljøet i arbejdet med etablering af det pædagogiske læringsmiljø for børn. Som led i arbejdet med den pædagogiske læreplan skal dagtilbuddet overveje, hvordan lokalsamfundet i form af fx biblioteker, museer, idrætstilbud og -faciliteter, plejehjem, erhvervsliv mv. kan inddrages med henblik på at styrke dagtilbuddets pædagogiske læringsmiljø.

I Børnehuset Himmelblå bruges nærmiljøet aktivt i den pædagogiske praksis. Når vi er på ture ude af huset, er turen i sig selv en del af den pædagogiske aktivitet.

Stederne vi inddrager, kan vi komme til ved at gå, cykle, eller køre bus.

I nærmiljøet bruger vi bl.a.:

Legepladser

Banestrækningen

Mosen

Parken

Skolen

Kirken

Biblioteket

Skeldekobbøl skov

Gråsten skov

Catrinesminde

Mariegaard

Alsion/teatre

Gråsten Landbrugsskole

Naturskolerne

Vemmingbund

Dybbøl møller

Plejehjemmet

Og meget meget mere.



Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.

Det Psykiske børnemiljø:

Den gode og trygge opvækst forudsætter en stabil og følelsesmæssig tilknytning til de personer, der udgør barnets netværk. Foruden forældre og andre voksne, der er tæt på barnet, har de voksne i børnehaven en primær rolle. Barnet kan ikke udvikle sociale kompetencer, hvis det ikke har nogle identifikationsmodeller, det kan spejle sig i.

Uden følelsesmæssig tilknytning sker der ingen identifikation og dermed ingen udvikling.

De primære voksne, der danner barnets netværk skaber trygheden for barnet. Det er afgørende, at barnet oplever empati og nærvær, så det får en følelse af, at blive hørt og basale behov dækkes. Vi skal hjælpe barnet til, at udtrykke sine følelser og forholde os hertil. Dette vil hjælpe os til, at lære barnet så godt at kende, at vi kan tolke de signaler, det sender.

Som omsorgsgivere skal vi kunne skabe tryghed for barnet: Ud over de basale behov der skal tilfredsstilles, må vi skrue hverdagen sammen på en sådan måde, at den bliver så overskuelig for barnet som muligt. Dette afhænger naturligt nok af, hvilket trin barnet befinder sig på; jo mere modent barnet er, des større uforudsigelighed kan det bære.

Vi arbejder ud fra at alle børn er kompetente, og at alle kan bidrage positivt med deres forskellige forudsætninger og identitet. Vi har særlig fokus på at arbejde med inkluderende fællesskaber. Dette er i højeste grad lige fra vuggestuen til de ældste børnehavebørn og foregår derfor på tværs af alle stuer.

Vi fokuserer på at støtte og give liv til de grupper børnene selv foranstalter, samt grupper vi danner. Vi tager det enkelte barns udtryksformer alvorligt og søger at støtte barnet i dette.

Vi arbejder bevidst med pædagogiske emner, som støtter børnenes personlige og sociale udvikling. Vi arbejder bl.a. gerne ud fra Marte Meo principperne, samt med positiv psykologi. Når vi møder børnene med positive forventninger, oplever børnene at være vigtige og nødvendige for vores fællesskab.

Det Fysiske børnemiljø:

Legen danner basis for barnets udvikling på mange områder; det er gennem legen alle oplevelser bearbejdes, prøves og udforskes. Det er her, barnet finder sig selv og sit omdrejningspunkt i forhold til andre. Legen er så fundamentalt vigtigt for barnets udvikling, at det bør have første prioritet i forhold til andre aktiviteter.

Der skal være tid til leg. Vi skal give børnene ro og plads til at forsvinde ind i legen og vi skal skabe muligheder for, at den udvikler sig og skaber lidt kaos, selvfølgelig i naturlig balance med andre børns lege og aktiviteter.

Der skal være tid og plads til kreative aktiviteter; tegne, male, forme, sang, m.m. Udover selve materialerne kræver disse aktiviteter en sådan grad af uforstyrrelse, at dette kræver et selvstændigt rum, så der er mulighed for fordybelse og koncentration. Der skal være plads til sproglige, kommunikative aktiviteter som f. eks. at høre musik og historier, fortælle, synge osv.

Vi skal hjælpe barnet med at skabe venskaber og styrke etablerede venskaber.

De fysiske udfoldelsesmuligheder skal være spændende og udfordrende, så der er plads til, at børnene kan være sig selv og ikke konstant føle sig overvågede og iagttagede. Børnene skal ofte og regelmæssigt kunne komme ud af huset og udforske vand, strand og skov. Derved læres områderne at kende og børnene oplever genkendelsens glæde, f.eks. når hulen fra sidste gang er der endnu.

Oplevelser er lig med udvikling.

Medvirkende til at barnet lærer sig selv at kende er, at det ser sig selv i omgivelser, der ikke kun er kendte og trygge, men som også forandre sig i takt med de behov barnet har.

Det er afgørende, at barnet føler sig trygt og får mulighed for at udforske sin omverden. Den voksne skal støtte barnet verbalt og emotionelt i dets bestræbelser herpå. Alt efter hvor udfarende barnet er, udvider det sine grænser for, hvad det tør springe ud i.

Daginstitutionen skal skabe mulighed for udfordringer og oplevelser, som appellerer til barnets sanser, og indbyder til fysiske og kreative udfoldelser. Nysgerrigheden skal aktivere lysten til at udforske og afprøve. Oplevelser, aktiviteter og erfaringer gør livet mere nuanceret.

Af disse aktiviteter fremhæver vi, oplevelser i naturen, da vi mener, det er en del af et godt børneliv.

Vand, skov og mark giver helt anderledes dimensioner i børnehavens hverdag.

Naturen prikker til sanserne: Lyde, lugte, syn, føle, bevæge. Man kan ikke slukke for naturen, den er der hele tiden og rar os til at mærke: Varme, kulde, blæst, læ. Der er en foranderlighed, som gør alle dage forskellige, selvom omgivelserne er de samme. Naturen er overvældende og grænseløs.

Der flyttes grænser for: fysisk formåen og der gives muligheder for indblik i og forståelse for den komplicerede verden af planter og dyr. Naturoplevelser udvikler og styrker barnets sociale færdigheder.

Derudover mener vi det er vigtigt at betegne legepladsen som et fysisk rum, der også jævnligt skal indrettes og tilpasses efter børnenes behov og interesser. Himmelsblå har en stor og kuperet legeplads og vi mener en god legeplads skal være udfordrende, spændende og udviklende. Der skal være gode muligheder for samvær, børn og voksne imellem og være redskaber som er med til at styrke de sociale relationer, udholdenhed, kropslig styrke, bevidsthed og kropsfornemmelse.

Der skal være små gemmesteder, hvor børnene kan være "i fred" for voksne øjne. Derfor har vi indrettet vores legeplads med bakker, klatrestativer, cykelbane med udfordringer, fodboldbane og forskellige legehuse.

Der ligger en kvalitet i gentagelsen af aktiviteterne. Derved oplever barnet tryghed og tør udforske. Hvis barnet ofte skal bruge energi på at forholde sig til ændrede, ydre rammer vil det ikke formå, at kunne fordybe og forholde sig til selve oplevelsen. Vi må skabe de rette rammer for børnenes aktiviteter.

På den ene side skal der være udfordringer og grænseoverskridende oplevelser. Der skal være muligheder for, at udforske og undersøge, lære og erfare.

På den anden side må udbuddet af muligheder heller ikke være så stort, at barnet ikke kan forholde sig hertil. Niveauet for udbuddet af aktiviteter er således altid afhængigt af, hvilken børnegruppe, der appelleres til.

Det æstetiske børnemiljø:

Vi justerer ofte vores indretning og dermed vores børnemiljøer.

Vi gør det bl.a. ud fra de iagttagelser vi laver, men også ud fra de ønsker børnene kommer med.

Vi har rum, hvor der kan skabes fælles aktiviteter, såsom motorik rum, inde og ude værksted, samt vores legeplads, hvor leg og aktiviteter på tværs af grupper danner grundlag for nye fællesskaber.

Gennem huset kan man se børneproduktioner og fotos som viser situationsbilleder.





De seks læreplanstemaer.

Alsidig personlig udvikling.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Social udvikling.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Kommunikation og sprog.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Krop, sanser og bevægelse.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Natur, udeliv og science.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Kultur, æstetik og fællesskab.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Alsidig personlig udvikling.

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

I forhold til leg og venskaber er det vigtigt for barnet, at der i børnehuset er tid, rum og muligheder for at udvikle leg og venskaber. Vi understøtter barnet i at finde legekammerater og venskaber. **Fordi:** Gennem legen lærer barnet at tilsidesætte egne behov og udvikle evnen til at indgå kompromis. Legen er med til at øve evnen til at håndtere konflikter og stress-situationer. Legen er med til at bearbejde oplevelser fra hverdagen. Barnet har i legen mulighed for, at udtrykke sine følelser og tør vise dem. Gennem legen udvikler barnet fantasi og tænkning. I samværet, sker der læring via spejling. Barnet kan byde ind i samspillet med de andre børn. Barnet lærer at mestre strategier. **I Himmelblå gør vi:** Vi arbejder ud fra Marte Meo’s principper, venter på barnets initiativ, øjenkontakt, bekræfte barnet, benævne barnet, triangulering. Vi giver rum og plads til at venskaber kan udvikle sig. Vi understøtter barnet i at få inspiration til legen. Vi voksne er aktivt deltagende i barnets aktivitet/leg. Vi guider barnet trin for trin.

Barnet er i børnehuset omgivet af engagerede og nærværende voksne. De voksne har fokus på barnets ressourcer og tager udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone. De voksne viser tydelig anerkendelse og værdsættelse af det enkelte barn. **Fordi:** Tætte og følelsesmæssige samspil, med betydningsfulde voksne, er afgørende for barnets trivsel. Gennem samspillet udvikler og afprøver barnet viden og færdigheder. Gennem samspillet opbygger barnet gradvis en indre psykisk struktur – en personlighed. Barnet skal mødes der, hvor det er i sin udvikling, og bliver udfordret til at kunne mestre næste trin. Barnet skal mødes af voksne, der forstår dets reaktioner og intentioner. Barnet skal mødes af voksne, der kan rumme dets følelsesmæssige udtryk, og handle relevant over for barnet. Barnet skal mødes af voksne, som sætter ord på barnets og egne handlinger/følelser. **I Himmelblå gør vi:** Vi arbejder ud fra Marte Meo’s principper. Vi bliver i nuet og følger vores pædagogiske aktiviteter til dørs. Vi er vidende om, hvor barnet er i sin udvikling, og hvor barnet er på vej hen. Vi rummer barnets handlinger, forstår hvad og hvordan det skal have hjælp. Vi er forudsigelige voksne. Vi skaber en genkendelig hverdag for barnet bl.a. ved hjælp af faste rutiner. Vi er tydelige voksne. Vi arbejder anerkendende.

Det er vigtigt at barnet udvikler selvforståelse og selvværd. Barnet kan sætte egne grænser, mærke sig selv og sine behov og handle på det. Barnet udvikler selvhjulpethed. Barnet kan foretage valg. **Fordi:** Barnet danner sin opfattelse af selv et gennem sociale relationer. Barnet udvikler sit selvværd/selvbillede via den respons det får fra andre børn og voksne. Det er vigtigt for barnet selvværd/selvtillid, at vi voksne støtter barnet i at afprøve sig selv og få respons på hvad det gør. Barnet får ved at foretage valg mulighed for at mærke egen lyst til at handle og mærke konsekvenser af egne handlinger og dermed sætte egne spor. **I Himmelblå gør vi:** Vi arbejder ud fra Marte Meo’s principper. Vi sætter ord på barnets følelser. Vi hjælper barnet med at holde fokus. Vi understøtter barnet i at skabe relationer. Vi giver barnet tid og rum til at indlære færdigheder.

SMITTE Model

Barnets alsidige personlige udvikling.

Efter aktiviteter i dagligdagen, hvilke tegn ser vi.
På personale- og stuemøder.
Forældresamtaler.
Dokumentation: TRAS-TRASMO, TOBI, sprogscreening.

TRAS, TRASMO, TOBI.

Skabe rum for fællesskaber med afsæt i det enkelte barns forudsætninger og behov.

Vi vil arbejde med:

Marte Meo's principper.

Vi giver fysisk rum og plads til at venskaber kan udvikle sig.

Vi understøtter barnet i at få inspiration til legen, og hvor vurderer, hvor vi skal indgå.

Vi bliver i nuet og følger vores pædagogiske aktiviteter til døds.

vi giver barnet udfordringer tilpasset det enkelte barns nærmeste udviklingszone.

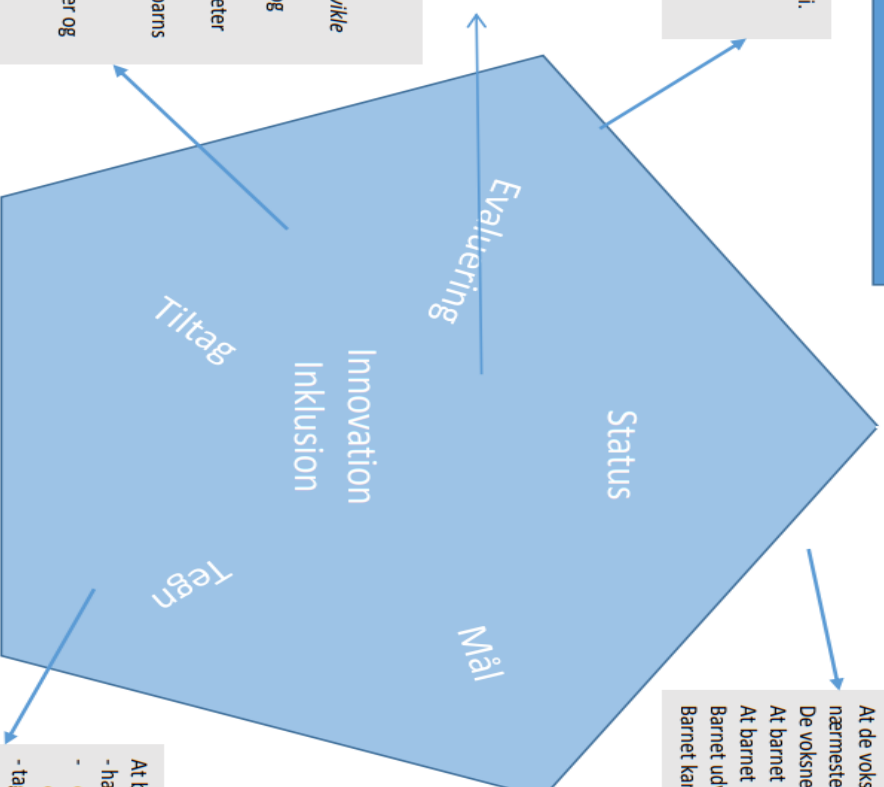
Vi er tydelige, anerkendende voksne, som er forudsigelige, og som skaber genkendelige rammer og faste rutiner.

Vi giver tydelig feedback.

Vi snakker med barnet om, hvad vi forventer af det.

Vi giver barnet små opgaver i hverdagen.
vi giver barnet mulighed for og plads til nærvær og fordybelse.

At møde barnet, så det føler sig set, betydningsfuldt og værdsat.



Det er værdifuldt:
At der i børnehuset er tid, rum og muligheder for at udvikle leg og venskaber.
At vi understøtter barnet i at finde legekammerater og venskaber.
At barnet i børnehuset er omgivet af engagerede og nærværende voksne.
At de voksne har fokus på barnets ressourcer og tager udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone.
De voksne viser tydelig anerkendelse og værdsættelse af det enkelte barn.
At barnet udvikler selvforståelse og selvværd.
At barnet kan sætte egne grænser, mærke sig selv, sine behov og handle på det.
Barnet udvikler selvhjulpenhed.
Barnet kan foretage valg.

At barnet:
- udvikler leg og venskaber.
- lærer at håndtere konflikter.
- lærer at tilsidesætte egne behov og indgå kompromisser.
- udtrykker sine følelser og tør vise dem.
- udvikler sin fantasi og tænkning.
- indlærer via spilling.
- byder ind i samspillet.
- lærer at mestre strategier.
- udvikler og afprøver viden og færdigheder.
- i legen udvikler sin personlighed.
- udvikler sit selvværd/selvbillede.
- er i stand til at foretage valg.
- udvikler selvhjulpenhed.

At barnet:
- har gå på mod i forhold til stillede opgaver.
- deltager og er aktiv og nysgerrig i samarbejdet med sine relationer og omgivelser
- tager initiativ til at indgå i fællesskaber.
- sætter ord på egne følelser i samarbejdet.
- begynder at kunne tilsidesætte egne behov og fx vente på tur.
- forsøger at lytte til og handle på andre børns ønsker.
- har tillid til egne præstationer og udtrykker glæde og stolthed.
- tåler nederlag og kan håndtere frustrationer.

Social udvikling.

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Det er vigtigt barnet kan etablere relationer og at barnet oplever sig selv som hørende til i et fællesskab. **Fordi:** Mennesker, der kan skabe relationer, får fælles mål. De må udvise ansvarlighed og være i stand til at udvise nærvær og følelser. Dette er grundlæggende for at knytte venskaber. **I Himmelblå gør vi:** Vi skaber rum og tid til at barnet kan indgå i større og mindre fællesskaber.

Det enkelte barn støttes i at håndtere/tackle konflikter ydre som indre. **Fordi:** Konflikter er uundgåelige og naturlige. Konflikter kan være konstruktive og udviklende. **I Himmelblå gør vi:** Vi benævner barnets og andet barns handlinger, følelser, og guider barnet i at genskabe relationen.

Det er vigtigt barnet kan deltage i fælles aktiviteter i fælles ramme. At barnet lærer at udsætte/beherske egne impulser/lyst, behov. **Fordi:** Barnet vil hele sit liv møde situationer, hvor det er nødvendigt at indgå i fælles ramme og der opleve nødvendigheden af at kunne tilsidesætte sig selv. Barnet skal i fællesskabet/samfundet være i stand til at kunne agere i forskellige miljøer. Barnet vil i fællesskabet blive opfattet som en bidragende ressource og vil dermed blive mødt af anerkendelse. **I Himmelblå gør vi:** Vi laver fælles aktiviteter såsom: samling, ture, temaer på tværs af grupperne.

Barnet bør have kendskab til normer for samvær og er i stand til at handle derefter. **Fordi:** Det giver barnet gode forudsætninger for at kunne deltage aktivt og handle ansvarligt som en del af et fællesskab. **Det gør vi:** Vi giver anvisninger.

SMITTE Model

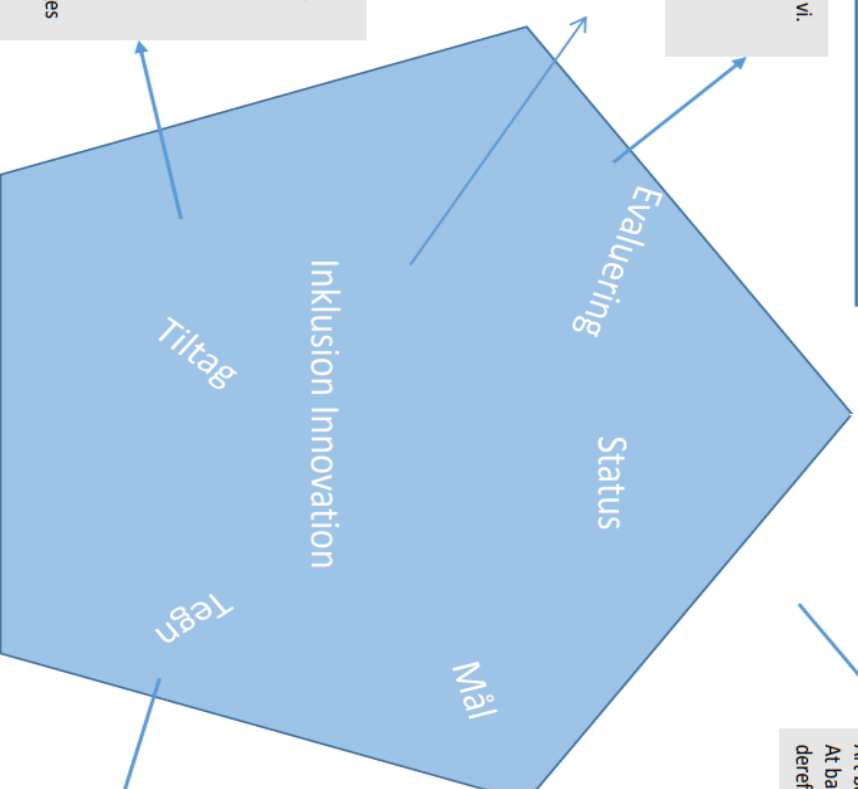
Sociale kompetencer

I hverdagen observere, undre, hvilke tegn ser vi.
På personale- og stuemøder.
Forældresamtaler.
Dokumentation: TRAS, TRASMO, TOBI, sprogscreening.

TRAS- TRASMO, TOBI

Skabe rum for fællesskaber med
afsæt i det enkelte barns
forudsætninger og behov

- Vi vil arbejde med:
- skabe rum og tid til at barnet kan indgå i større og mindre fællesskaber
 - aktiviteter som kræver samarbejde
 - aktiviteter i forskellige miljøer
 - at vi voksne er rollemodeller, snakker positivt og anerkendende
 - sætter ord på følelser, hvordan er det for mig
 - støtter barnet i at tage kontakt til hinanden
 - opfordrer til at hjælpe hinanden
 - guider barnet i en konflikt fx hvordan sproget bruges til at forstå og lytte til hinanden
 - skaber rammer med turtagning fx spil, kø, samling
 - at vi er tydelige i vores anvisninger/kommunikation til barnet om aftaler og normer for samvær.



Det er værdifuldt:
At barnet kan etablere relationer.
At barnet oplever sig selv som hørende til i et fællesskab.
At barnet støttes i at håndtere/fackke konflikter ydre som indre.
At barnet kan deltage i fælles aktiviteter i fælles ramme.
At barnet lærer at udsætte/beherske egne impulser/lyst/behov.
At barnet har kendskab til normer for samvær og er i stand til at handle derefter.

- At barnet:
- formår at skabe relationer
 - viser ansvarlighed i relationerne
 - fordyber sig og involverer sig i nærværet med andre børn
 - lærer at acceptere og forstå hinandens forskelligheder
 - kan håndtere et afslag fra en ven og finde andre relationer
 - bruger sproget i konfliktløsning
 - kan agere i forskellige miljøer
 - kan indgå i en fælles ramme
 - kan tilpasse egne behov/lyst
 - kender normer for samvær og handler derefter
 - kan etablere venskaber

- At barnet:
- hjælper andre
 - viser omsorg for andre
 - bruger sproget i konfliktløsning
 - indgår i legerationer
 - deltager i fælles ramme
 - sætter ord på egne behov/interesser
 - venter på tur
 - lytter til andre
 - overholder diverse aftaler og regler
 - har venskaber

Kommunikation og sprog.

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

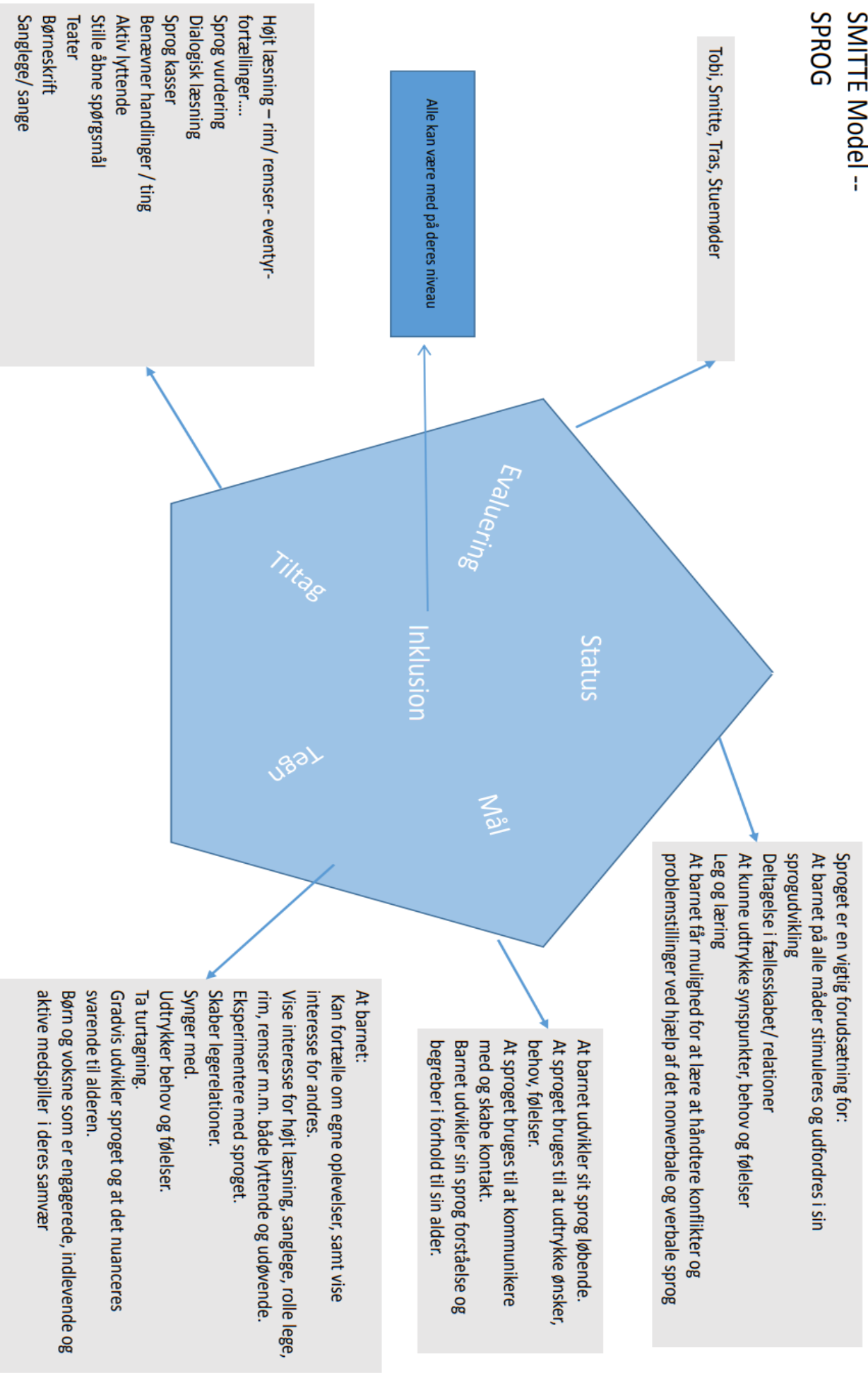
Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Barnet skal på alle måder stimuleres og udfordres i sin sprogudvikling. For at barnet kan udvikle sig sprogligt, skal der ske en stimulering. **Fordi:** Barnet skal støttes i at udvikle sit ordforråd og i at forstå de begreber og regler, der gælder for det talte sprog. Et varieret og korrekt sprog og evnen til at bruge det, så det passer i forskellige situationer, øger muligheden for at blive forstået. **I Himmelblå gør vi:** Vi bruger Sprogvurderingsmateriale for at kunne vurdere barnets niveau. Dialogisk læsning. Vi samtaler med barnet om deres oplevelser f.eks. feriekuffert, dagens oplevelse mv. Vi arbejder med at nedbringe støjen i institutionen. Vi synger, laver rim og remser og leger med sproget. Vi spiller teater. Vi støtter barnet i børne-skrivning Vi giver mulighed for at barnet kan se bogstaver og skrevne ord i institutionen. Vi støtter barnet i at skrive bogstaver og ord, hvis de har lyst.

Vi skal støtte barnet i at sætte ord på følelser, tanker og handlinger. **Fordi:** Sproget er en indgangsdør til verden – en mulighed for at høste viden og erfaringer. Det er derfor vigtigt at støtte barnet i at sætte ord og begreber på de oplevelser, barnet har i hverdagen. Sprog skaber kontakt og evnen til at bruge nuancerne i sproget støtter og fremmer forståelsen af og fra andre. Det er vigtigt at træne dialogen, så barnet i fællesskabet kan tale, lytte, stille spørgsmål, give svar og være sprogligt aktive. Barnet har behov for at møde voksne mennesker, der lytter til dem med forståelse og anerkendelse, så de får mulighed for at udtrykke det, de er i tvivl om, glade for eller kede af og så de frit kan lufte deres meninger, følelser og tanker. Det støtter barnets indre organisering. **I Himmelblå gør vi:** Bruger Marte Meo principper ved at benævne barnets handlinger, initiativ, følelser og kropslige reaktioner. Ved at benævne vores egne handlinger og forventninger. Vi venter på svar fra barnet og har øjenkontakt.

Vi sørger for barnet får mulighed for at lære, at håndtere konflikter og problemstillinger ved hjælp af det verbale og nonverbale sprog. **Fordi:** Sproget er en forudsætning for frugtbare løsninger af problemer og konflikter. Balancen i fællesskabet, afhænger af barnets evner til at sige til og fra, og om de har sproglige forudsætninger for at udtrykke, hvad de mener og dermed formår at blive forstået af andre børn og voksne. **I Himmelblå gør vi:** Bruger Marte Meo principper ved at benævne andres handlinger, initiativ, følelser og kropslige reaktioner. Vi understøtter barnet i at læse det nonverbale sprog.

SMITTE Model -- SPROG





Krop, sanser og bevægelse.

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

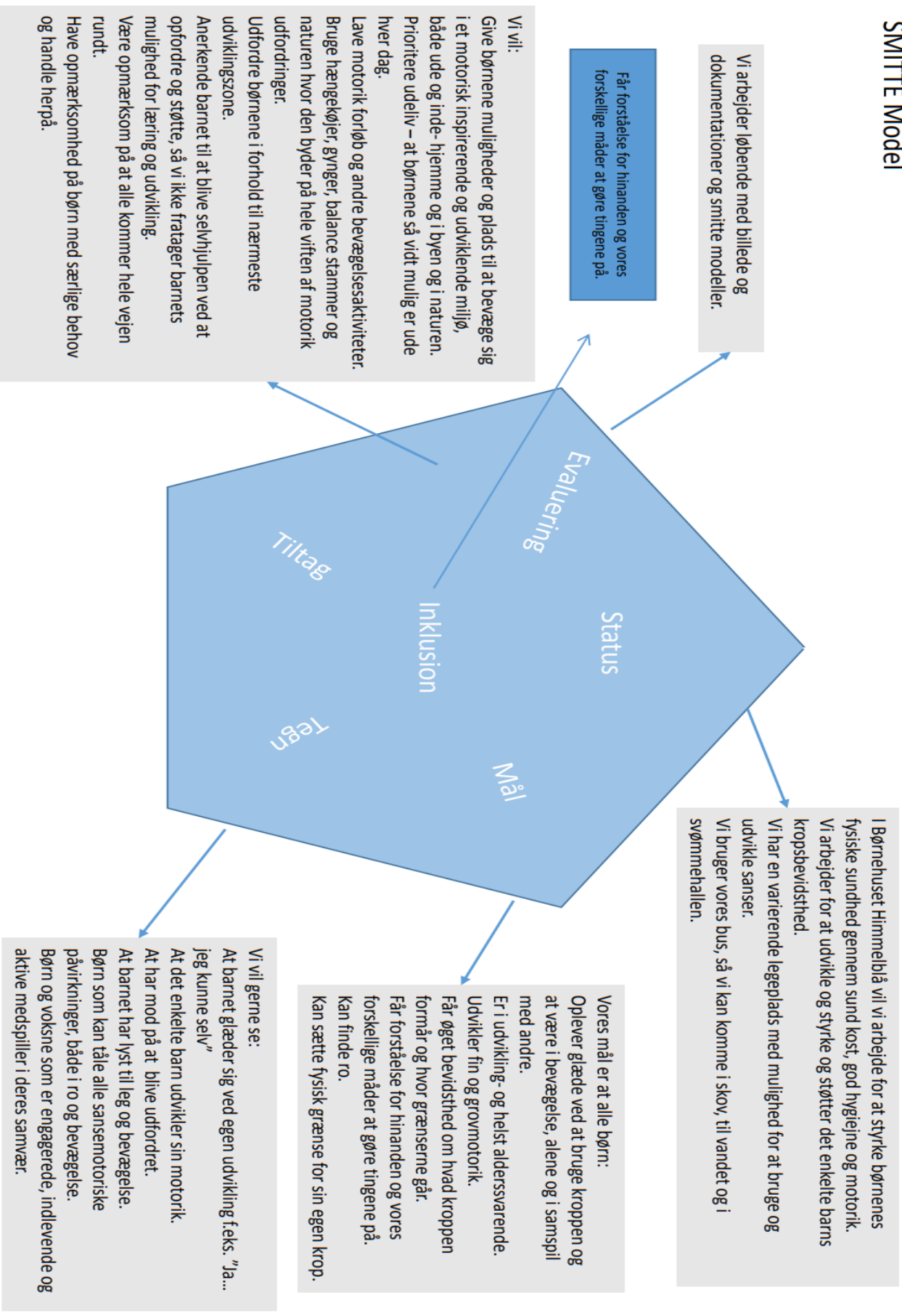
Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Vi arbejder med at barnet udfordres i, at bruge sig selv motorisk. **Fordi:** Sansesystemet stimuleres gennem alsidige bevægelser. Stimuleringen af sanserne er en forudsætning for udvikling af god balance. Alsidige bevægelser udvikler barnets styrke, udholdenhed og bevægelighed. Gennem de sansemotoriske stimulationer udvikles hjernens evne til at vide-reudvikle, bearbejde og organisere. Barnet opnår færdigheder så som at hoppe, at gynge og cykle. At barnet oplever glæden ved at bevæge sig og kunne mestre. **I Himmelblå gør vi:** Vi er opmærksomme på, at alle børn bruger sig selv både finmotorisk og grovmotorisk. Vi har en udfordrende legeplads og søger yderligere udfordringer i nærområdet f.eks. i skov, ved strand, på legepladser mv. Vi cykler på legepladsen, men også i nærområdet. Vi har hængekøjer ude og inde. Vi har rutsjebaner, gynger, klatretårn, balancebane. Vi sætter perler på plader og snor. Vi leger med modellervoks. Vi bygger med Lego og konstruerer med magneter. Vi tegner, farvelægger, maler og skriver. Vi har puslespil af forskellige sværhedsgrader. Vi træner udholdenhed. Vi holder samling, hvori motorik indgår. Vi spiller fodbold, andre boldspil, klatrer og leger lege. Vi bager, vi snitter og skærer og laver mad. Vi øver selvhjulpenhed ved bl.a. at opfordre børnene til at spise med kniv og gaffel, selv hælde mælk/vand i koppen mv, selv tage tøj og fodtøj på. Vi øver gode toiletvaner. Vi har fokus på sundhed og hygiejne.

Barnet får dagen igennem får tilbudt næringsrige og varierende hoved- og mellemmåltider. **Fordi:** Sund kost er grundlæggende som energitilførsel til kroppen. Ved ”forkert” ernæring kan barnet være i en risikogruppe. Vi følger Sønderborg Kommunes kostpolitik. Vi guider forældrene til en næringsrig og varieret madpakke. Vi fremstiller og serverer næringsrige og varierende måltider til morgenmad, cafe og når vi har maddag. Vi har emner omkring maddannelse.

Vi fokusere på, at barnet lærer, at kunne mærke sin egen kropslige grænse. At barnet kan veksle imellem ro og vitalitet. **Fordi:** Barnet skal lære at mærke sig selv og mærke efter, hvornår andre overskrider barnets kropslig grænse og kan sige fra. Det er vigtigt at barnet både kan komme ”op i gear” og også være afslappet og finde ro i egen krop. **I Himmelblå gør vi:** Vi er med til at give børnene en god kropsfølelse ved at lave forskellige former for massage og mindfulness. Vi snakker om de personlige grænser og snakker om, hvordan det føles når de overskrides. Vi øver at kroppen er i fuld vigør og vi øver at kroppen skal være afslappet.

SMITTE Model



Natur, udeliv og science.

”Naturopplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

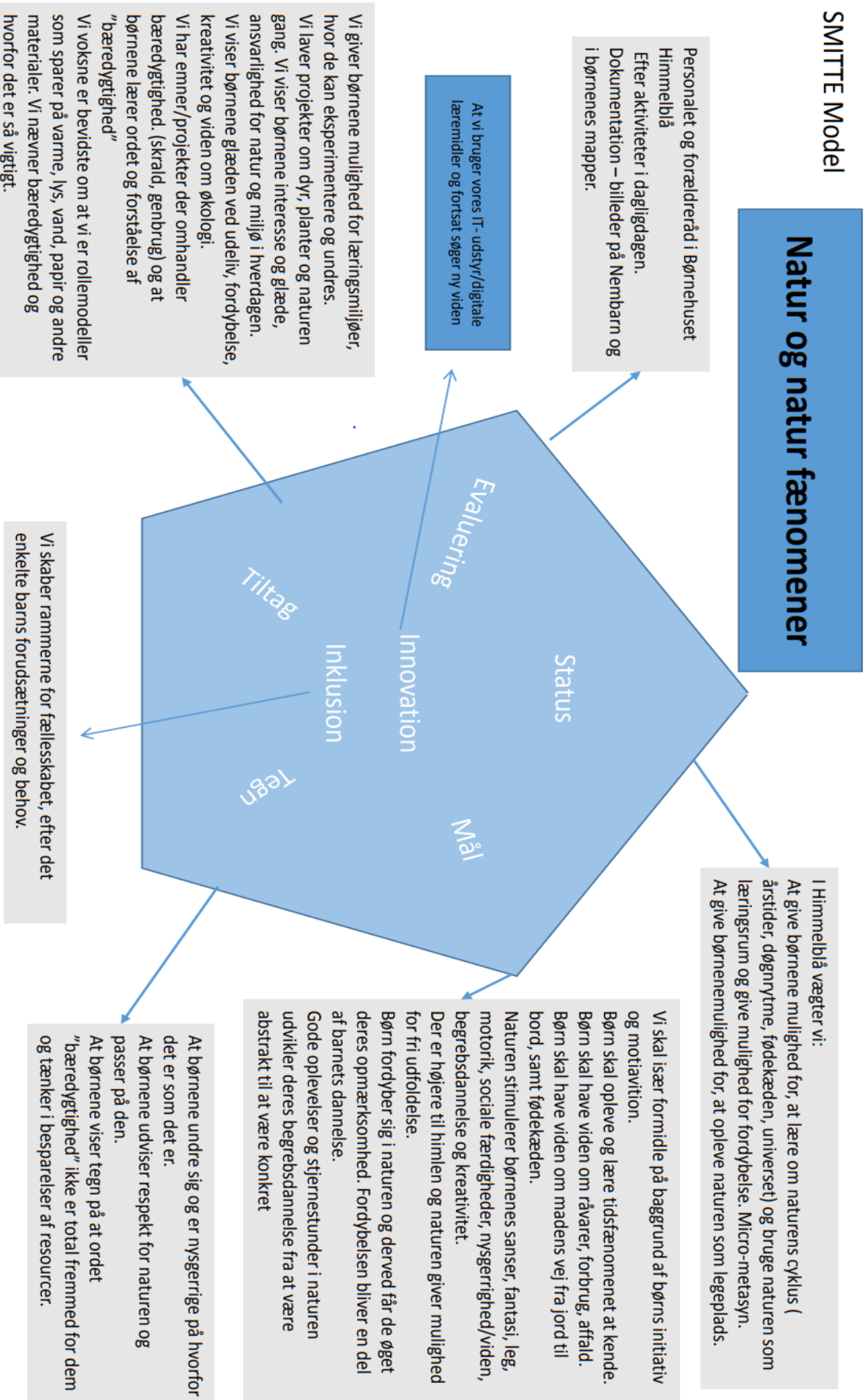
Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Det er vores opgave, at give børn mulighed for at lære om naturens cyklus (årstider, døgnrytme, fødekæden, universet) og bruge naturen som læringsrum og give mulighed for fordybelse Micro/metasyn. **Fordi:** Børn skal opleve og lære tidsfænomenet at kende. Børn skal have viden om råvarer, forbrug og affald. Børn skal have viden om madens vej fra jord til bord, samt fødekæden. **I Himmelblå gør vi:** Vi formidler især på baggrund af børns initiativ og motivation. Vi lærer børnene om bæredygtighed – kører på genbrug, får guidet tur og sorterer vores affald, samler pantflasker. Vi tager på cykeltur i naturen. Deltager i naturens dag, bruger naturvejleder, landbrugsskolen.

Vi giver børnene mulighed for at opleve naturen som legeplads **Fordi:** Naturen stimulerer børnenes sanser, fantasi, leg, motorik, sociale færdigheder, nysgerrighed/viden, begrebsdannelse og kreativitet. Der er højere til himlen og naturen giver mulighed for fri udfoldelse. Børn fordyber sig i naturen og derved får øget deres opmærksomhed. Fordybelsen i naturen bliver en del af barnets dannelse. Gode oplevelser og stjernestunder i naturen, udvikles deres begrebsdannelse fra at være abstrakt til at blive konkret. **I Himmelblå gør vi:** Vi tager i skoven og til vandet og klatrer. Vi formidler viden om naturens cyklus med afsæt i det vi møder på vores vej. Vi finder kigger, rører, snakker og finder informationer.

SMITTE Model

Natur og natur fænomener



Kultur, æstetik og fællesskab.

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden."

Vi prioriterer at børn får opbygget nogle traditioner i børnehaven, familien og samfundet.

Fordi: Det giver god forståelse for andre. Det giver gode fællesskaber. Barnet tilegner sig forståelse for sin egen historie. Det giver tryghed og selvværd. **I Himmelblå gør vi:** Fælles fredagssamling, Himmelblåsang, Julegudstjeneste, svømmehal, madsang, motionsdag, feriekuffert, Sct.Hansbål, Pirat/skovuge, sommerfest, forældremorgenkaffe, fødselsdagfest incl. teater, nisser, Dybbøll Mølle, julefrokost, påskefrokost, risengrødsspising, bedsteforældredag.

Vi giver plads til, at børnekulturen kan udvikle sig. **Fordi:** Kreativitet trives bedst i lyst. Engagement trives, når børn inddrages i beslutninger om, hvilke kulturelle eller kreative aktiviteter de beskæftiger sig med. Jo mere varieret børn får lov til at udfolde sig og jo flere kulturelle oplevelser de møder, jo mere bredspektret bliver også deres opfattelse af såvel verden, andre mennesker, som deres egne muligheder og potentialer. Det er børn der skaber kulturen, hvis vi skaber de gode rammer. **I Himmelblå gør vi:** Sanglege, biblioteksbesøg, teaterkultur, madkultur, hverdagskultur. Kultur for børn, kultur med børn og kultur skabt af børn.

Det er vigtigt børn lærer at være åbne for forskelligheder og andre kulturer. **Fordi:** Ved at stifte bekendtskab med andre levemåder og andre værdier, udvikles børn til hele, nysgerrige og tolerante mennesker. **I Himmelblå gør vi:** Vi synger sange f.eks. Mester Jakob på forskellige sprog. Vi besøger de forskellige hjem. Vi er hele tiden obs på at underbygge Himmelblåkultur/stuekultur.

SMITTE Model

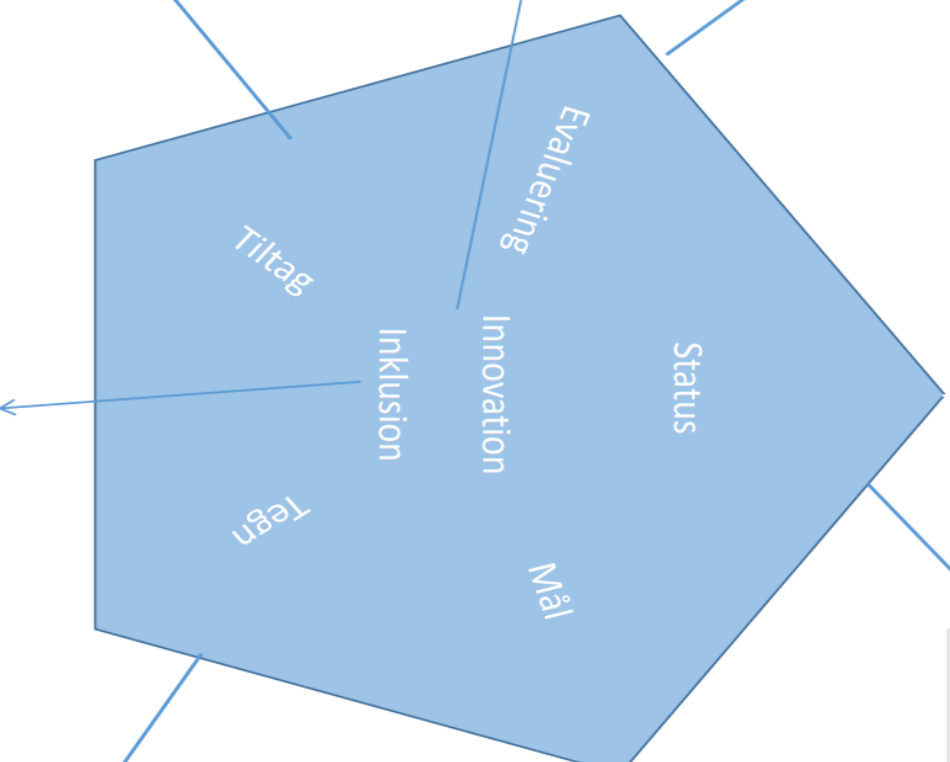
Kulturelle udtryksformer og værdier

Børn får opbygget nogle traditioner i børnehaven, familien og samfundet. Vi giver plads til at kulturen kan udvikle sig. Børn er åbne for forskelligheder og andre kulturer

Personalet og forældreråd i Børnehuset Himmelblå
Efter aktiviteter i dagligdagen.
Dokumentation – billeder på Nembar og i børnenes mapper.

At vi bruger vores IT-udstyr/digitale læremidler og fortsat søger ny viden

Vi giver børnene mulighed for læringsmiljøer, hvor de kan eksperimentere og undres.
Vi laver projekter om dyr, planter og naturens gang. Vi viser børnene interesse og glæde, ansvarlighed for natur og miljø i hverdagen.
Vi viser børnene glæden ved ude liv, fordybelse, kreativitet og viden om økologi.
Vi har emner/projekter der omhandler bæredygtighed. (skrald, genbrug) og at børnene lærer ordet og forståelse af "bæredygtighed"
Vi voksne er bevidste om at vi er rollemodeller som sparer på varme, lys, vand, papir og andre materialer. Vi nævner bæredygtighed og hvorfor det er så vigtigt.



Det giver god forståelse for andre, det giver gode fællesskaber. Barnet tilegner sig forståelse for sin egen historie. Det giver tryghed og selvværd. Kreativitet trives bedst i lyst. Engagement trives når børn inddrages i beslutninger om, hvilke kulturelle eller kreative aktiviteter de beskæftiger sig med. Jo mere varieret børn får lov til at udfolde sig og jo flere kulturelle oplevelser de møder, jo mere bredspækket bliver deres opfattelse af såvel verden, andre mennesker, som deres egne muligheder og potentiale. Ved at stifte bekendskab med andre levemåder, andre værdier, udvikles børn til hele, nysgerrige og tolerante mennesker

At børnene undre sig og er nysgerrige på hvorfor det er som det er.
At børnene udviser respekt for naturen og passer på den.
At børnene viser tegn på at ordet "bæredygtighed" ikke er total fremmed for dem og tænker i besparelser af ressourcer.

Vi skaber rammerne for fællesskabet efter det enkelte barn forudsætninger og behov

Evalueringsskulturr



”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskulturr i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

OVERORDNET EVALUERINGSKULTUR

Hvordan kan det opleves / ses i den daglige pædagogiske praksis, at det pædagogiske personale forholder sig refleksivt til hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, dannelse, læring og udvikling:

Vi arbejder i Broager/Gråsten med de pædagogiske mål, med tydelig kommunikation og dialog, samt vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Vi arbejder systematisk med evaluering med udgangspunkt i kerneopgaven før, under og efter den pædagogiske praksis, samt den enkeltes egen rolle.

Der er metodefrihed i forhold til aktivitetens art, processen og det ønskede fokus.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Det gør vi ved:

Hvilke mål/hvad vil vi se:

- Medarbejderne skal kende sit Hvorfor?
- God stemning
- Træder ind i noget der virker harmonisk
- Alle har altid en evalueringsproces i gang
- Kvalitet af leg
- Mærke et flow

Vi arbejder systematisk:

- Vi undres sammen
- Fast punkt til personalemøderne, hvor dagplejerne også er med.
- Oplever medarbejderne generelt har en holdning til pædagogikken

Metode:

- Brug af fokuspunkt skema
- Personalets fysiske placering
- Rummets fremtoning

